

Teories i pràctiques contemporànies en educació

Codi: 102011
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	FB	2	2
2500798 Educació Primària	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Josep-Lluís Rodríguez Bosch
Correu electrònic: josepluis.rodriguez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: Sí
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

En els grups d'Educació Infantil (61 i 62) tenen docència en espanyol.

Equip docent

José Antonio Jordán Sierra
Isabel Alvarez Canovas
Ingrid Noguera Fructuoso
Xavi Lopez Garcia

Prerequisits

És recomanable revisar la Filosofia estudiada a l'etapa educativa de Batxillerat. En cas que l'admissió a la Universitat vingui per una altra via d'accés, diferent a l'anteriorment esmentada, també fóra bo poder estudiar una breu Història de la Filosofia.

Objectius

Es pretén introduir l'alumnat en l'estudi de les principals teories educatives dins el món contemporani. Igualment, vol mostrar-se, també, l'evolució històrica d'aquestes teories i la seva posada en pràctica.

En el primer bloc, s'estudiarà: el significat i el sentit de l'educació, la relació entre l'educació i la cultura occidental i, per descomptat, el paper epistemològic de la pedagogia dins el conjunt de les ciències de l'educació. Endemés, es presentaran els principals models de les teories educatives i se'n farà una consideració crítica.

Quant al segon bloc, s'aprofundirà en: les institucions i moviments pedagògics, les pràctiques docents i el magisteri més rellevant per a l'hora present.

Aquesta assignatura complementa altres matèries, com: Educació i contextos educatius // **Societat, ciència i cultura** // Comunicació i interacció educatives.

Competències

Educació Infantil

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Conèixer experiències internacionals i exemples de pràctiques innovadores en Educació Infantil.
- Conèixer la legislació que regula les escoles infantils i la seva organització.
- Demostrar que comprèn la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als col·legis d'educació infantil i als seus professionals.
- Demostrar que coneix l'evolució de models de millora de la qualitat amb aplicació als centres educatius.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Participar en l'elaboració i seguiment de projectes educatius d'Educació Infantil en el marc de projectes de centre i en col·laboració amb el territori i amb altres professionals i agents socials.
- Situar l'escola infantil en el sistema educatiu espanyol, en el context europeu i en l'internacional.
- Valorar la importància del treball en equip.
- Valorar la relació personal amb cada estudiant i la seva família com a factor de qualitat de l'educació.

Educació Primària

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als col·legis d'educació primària i als seus professionals.
- Conèixer l'evolució històrica del sistema educatiu en el nostre país i els condicionants polítics i legislatius de l'activitat educativa.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.

Resultats d'aprenentatge

1. Accedir a una informació bàsica i contextual de les principals aportacions pedagògiques teòriques i pràctiques que incideixen en la professió docent.
2. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
3. Analitzar críticament i autònomament les principals formulacions i pràctiques pedagògiques en l'actualitat tot sent capaç d'argumentar l'assumpció de criteris propis.
4. Analitzar, contextualment i pedagògicament, projectes educatius i informes d'avaluació nacionals i internacionals que versin sobre l'educació infantil i primària i que ajuden a prendre decisions en l'àmbit de la política educativa.
5. Aprofundir en el coneixement de determinats autors i moviments pedagògics que han tingut una especial rellevància en el pensament i la pràctica educativa en el nostre país.
6. Assumir que la diversitat i pluralitat d'idees, de pràctiques i d'institucions educatives constitueix un valor a defensar.
7. Comprendre els principals corrents del pensament contemporani d'influència educativa i la seva repercussió en les etapes educatives d'infantil i primària.
8. Comprendre l'evolució històrica dels principals corrents del pensament pedagògic a partir dels diversos contextos canviants que incideixen en la docència.
9. Conèixer i elaborar un pla de seguiment de projectes educatius d'Educació Infantil en el marc d'un centre que col·labori amb el territori i amb altres professionals i agents socials.
10. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.

11. Identificar els principals canvis que en l'actualitat incideixen sobre la pràctica educativa i l'exercici professional docent.
12. Identificar i valorar algunes de les principals formulacions pedagògiques de l'actualitat i la seva repercussió pràctica en els centres.
13. Introduir-se en el coneixement dels principals moviments pedagògics internacionals i, especialment europeus, que han influït en la teoria i pràctiques pedagògiques contemporànies d'incidència en l'escola infantil i primària.
14. Observar i descriure les principals limitacions però també possibilitats dels actuals projectes i pràctiques educatives de diferents centres i professionals de la docència.
15. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
16. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
17. Proposar noves maneres de mesurar l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
18. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
19. Utilitzar tècniques com el genograma, el fotograma, les fotografies familiars, els àlbums familiars per analitzar críticament les relacions familiars pròpies i alienes.
20. Utilitzar tècniques gràfiques per analitzar la legislació que regula les escoles infantils i la seva organització.
21. Valorar i respectar les diverses aportacions pedagògiques dels diferents moviments i autors de rellevància contemporània.
22. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

- 1.- Aspectes generals de les Teories de l'Educació.
- 2.- Autors clàssics de la Pedagogia Occidental.
- 3.- Corrents pedagògics vinculats amb metodologies educatives específiques.
- 4.- Temàtiques rellevants associades a la pràctica educativa en l'hora present.

Metodologia

Totes les tasques d'aquesta assignatura segueixen 3 parts: activitat autònoma, activitat dirigida (Gran Grup i Seminaris) i activitat supervisada. Totes aquestes parts, bo i els canvis que puguin adequar-se, volen explicitar la perspectiva de gènere. Endemés, s'haurà de destinar 15 minuts d'alguna sessió a respondre les enquestes d'avaluació.

AVÍS:

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries (COVID-19).

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Activitat presencial en Gran Grup	30	1,2	1, 3, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 21
Activitat presencial en Seminaris	15	0,6	1, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 21
Tipus: Supervisades			
Activitat supervisada	30	1,2	1, 3, 7, 8, 11, 12, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Activitat autònoma	75	3	1, 3, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 21

Avaluació

L'avaluació es realitzarà, durant tot el quadrimestre, a través de les activitats avaluadores que figuren en aquest apartat.

Per a superar l'assignatura, cal tenir una mitjana aritmètica mínima de 5. Una puntuació que sorgeix del càlcul entre les tres seccions. Ara bé, aquest càlcul prèviament requereix d'una nota mínima de 4 en l'exercici individual (el qual podrà ser, o no, un examen escrit). Si no és així, la matèria quedarà suspesa. No obstant això, existeix la possibilitat de recuperar l'assignatura, amb el benentès que es disposi d'una mitjana aritmètica mínima de 3.5, a través d'un nou exercici individual. En cas satisfactori, la nota màxima d'aquesta recuperació sols podrà ser un aprovat. Per últim, repetir l'assignatura suposa acceptar una única avaluació de síntesi final.

A continuació, i de manera provisional, s'esmenten les dates d'avaluació:

1/ Grau d'Educació Primària (1r quadrimestre)

Grup 31 Exercici individual (24/01/2023) // Recuperació (07/02/2023).

Grup 21 Exercici individual (19/01/2023) // Recuperació (02/02/2023).

Grup 71 Exercici individual (24/01/2023) // Recuperació (07/02/2023).

Grup 41 Exercicis individuals (03/11/2022 i 19/01/2023) // Recuperació (26/01/2023).

2/ Grau d'Educació Infantil (2n quadrimestre)

Grup 61 Exercicis individuals (24/04/2023 i 26/06/2023) // Recuperació (03/07/2023).

Grup 62 Exercicis individuals (20/04/2023 i 22/06/2023) // Recuperació (06/07/2023).

L'assistència és obligatòria amb un mínim del 80% de les sessions de classe.

Les qualificacions obtingudes en cadascuna de les activitats, en un màxim de 20/25 dies, es lliuraran a l'alumnat mitjançant la publicació dels resultats al *Campus Virtual* o a l'aula.

Igualment, també pren valor: la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació en totes les activitats (individuals i grupals). Endemés, cal expressar-se

amb fluïdesa, correcció i mostrar domini en la comprensió dels textos acadèmics. En aquest sentit, una activitat pot ser retornada (no avaluada), o suspesa, si el professorat considera que no compleix aquest massiu. Al seu torn, cal escriure correctament les fonts, notes, citacions textuais i referències bibliogràfiques seguint la normativa APA.

Per últim, es recorda que no està permès copiar, ni plagiar, en la redacció de cap activitat (normativa aprovada per la Comissió d'Ordenació Acadèmica de Graus i Màsters: Criteris i pautes generals d'avaluació de la Facultat de Ciències de l'Educació, a 28 de maig de 2015; i modificat per la Junta de Facultat, a 6 d'abril de 2017). Per a més informació (http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html). Així doncs, qualsevol intent (s'usarà l'URKUND com a eina antiplagi) significarà suspendre l'assignatura. Unes actituds que no són compatibles amb el codi deontològic de la professió educativa. A saber: escolta activa, respecte, participació, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, argumentació, ús adequat del telèfon mòbil i altres ginys tecnològics, etc.

AVÍS:

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries (COVID-19).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació contínua a partir de les evidències en els treballs pràctics (1a part)	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Avaluació contínua a partir de les evidències en els treballs pràctics (2a part)	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
Exercici individual	50%	0	0	1, 3, 4, 5, 7, 11, 12, 13

Bibliografia

Arendt, H. (2009). La condició humana. Barcelona: Empúries.

Bauman, Z. (2007). Els reptes de l'educació en la modernitat líquida. Barcelona: Arcàdia.

Benejam, P. (2014). Quina educació volem? Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.

Bowen, J. (1985). Historia de la educación occidental (3 volums). Barcelona: Herder.

Carr, W. (2002). Una teoría para la educación. Hacia una investigación educativa crítica. Madrid: Morata.

Codina, M. T. (2008). Educar en temps difícils. Escola Talitha, 1956-1974. Vic: Eumo.

Cuesta, P. (1994). La escuela en la reestructuración de la sociedad española (1900-1923). Madrid: Siglo XXI.

- Debesse, M. i Mialaret, G. (1973). *Historia de la pedagogía* (2 volums). Barcelona: Oikos-Tau.
- Drouin-Hans, A.-M. (2008). *Relativisme et éducation*. París: L'Harmattan.
- Duch, L. (1997). *La educación y la crisis de la modernidad*. Barcelona: Paidós.
- Escolano, A. (1984). *Historia de la educación* (2 volums). Madrid: Anaya.
- Fullat, O. (1992). *Filosofías de la educación*. Paideia. Barcelona: Ceac.
- Ladjali, C. (2014). *Ma bibliothèque. Lire, écrire, transmettre*. París: Seuil.
- Llevadot, L. i Riba, J. (2012). *Filosofías postmetafísicas. 20 años de filosofía francesa contemporánea*. Barcelona: UOC.
- Luzuriaga, L. (1980). *Historia de la educación y de la pedagogía*. Buenos Aires: Losada.
- Meirieu, P. (1998). *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes.
- Id. (2009). *Pedagogia: el deure de resistir*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Mèlich, J.-C. (2019). *La sabiduría de lo incierto. Lectura y condición humana*. Barcelona: Tusquets.
- Monés, J. (1977). *El pensament escolar i la renovació pedagògica a Catalunya (1833-1938)*. Barcelona: La Magrana.
- Montessori, M. (1984). *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo.
- Nussbaum, M. C. (2005). *El cultivo de la humanidad*. Barcelona: Paidós.
- Pagès, A. (2018). *Cenar con Diotima. Filosofía y feminidad*. Barcelona: Herder.
- Rabazas, T. (2015). *El conocimiento teórico de la educación en España. Evolución y consolidación*. Madrid: Síntesis.
- Rancière, J. (2003). *El maestro ignorante*. Barcelona: Laertes.
- Reale, G. i Antiseri, D. (2010). *Historia del pensamiento filosófico y científico* (3 volums). Barcelona: Herder.
- Santoni, A. (1981). *Historia social de la educación*. Barcelona: Reforma de la Escuela.
- Sensat, R. (1996). *Vers l'escola nova*. Vic: Eumo.
- Solà, R. (2003). *L'escola Ton i Guida: quan la pedagogia activa va anar al suburbi (Barcelona 1962-1994)*. Barcelona: Edicions 62.
- Soler, J. (2015). *Vint mestres i pedagogues catalanes del segle XX. Un segle de renovació pedagògica a Catalunya*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Sotos, M. (2016). *Maria Antònia Canals i Tolosa. Renovación pedagógica y didáctica de las matemáticas*. Barcelona: Octaedro.
- Steiner, G. (2016). *Lecciones de los Maestros*. Madrid: Siruela.

Steiner, G. i Ladjali, C. (2005). Elogio de la transmisión. Maestro y alumno. Madrid: Siruela.

Van Manen, M. (1998). El tacto en la enseñanza. Hacia una pedagogía de la sensibilidad. Barcelona: Paidós.

Id. (2004). El tono en la enseñanza. El lenguaje de la pedagogía. Barcelona: Paidós.

Webs d'interès

<https://blogs.iec.cat/she/>

<https://blogs.iec.cat/scp/>

http://www.inrp.fr/she/histed_accueil.htm

<http://www.sofphied.org>

Programari

Aquesta assignatura no usa cap tipus de programari tecnològic.